

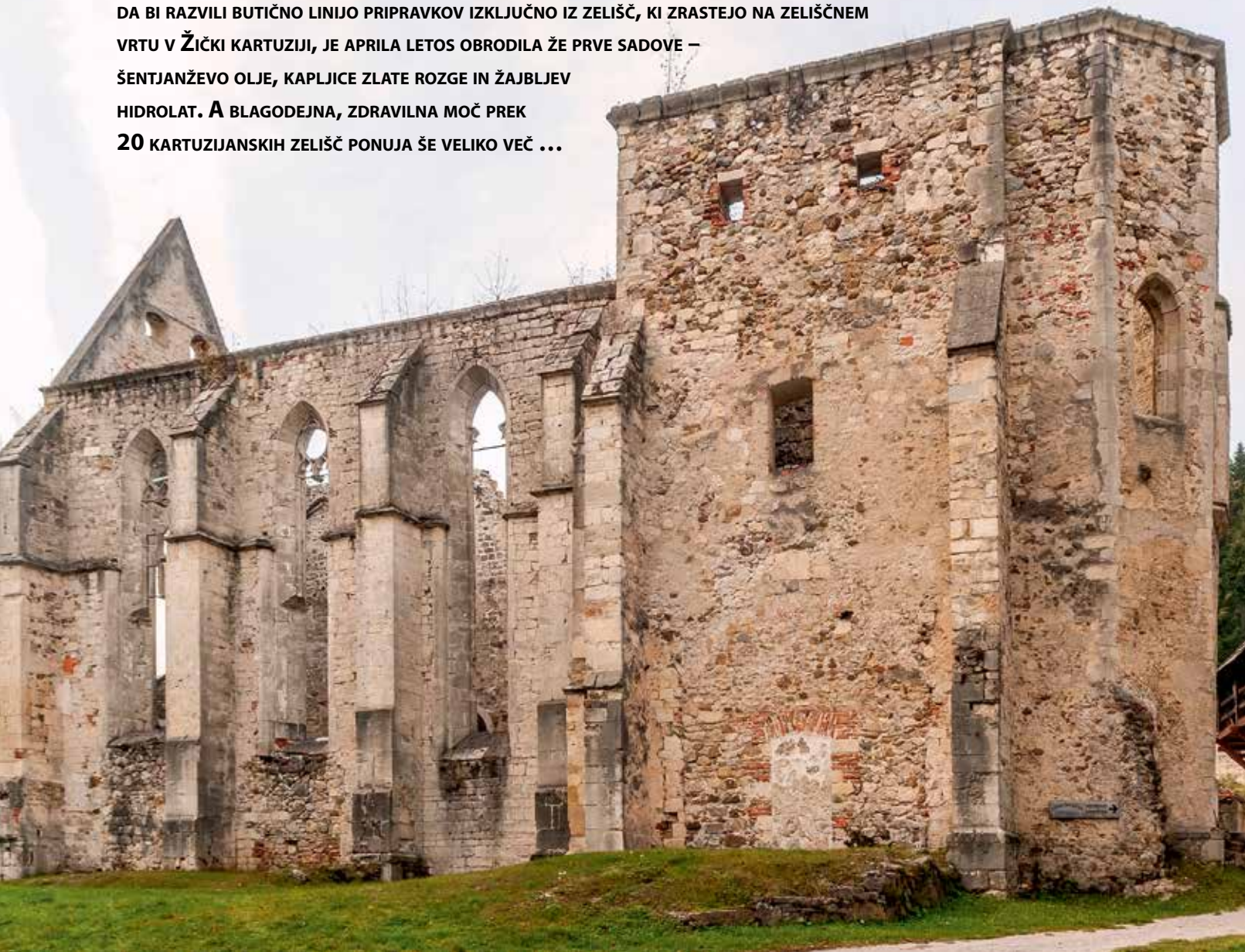
ZELENO ŽIVLJENJE

SPRAŠEVALA: MARJANA LAVRIČ FOTOGRAFIJE: SHUTTERSTOCK, NAREKS IN OSEBNI ARHIV

Svetloba modrosti iz žičke kartuzije

Nova butična linija kartuzijanskih zelišč Zajcklošter

IME ZAJCKLOŠTER IZVIRA IZ LEGENDE O NASTANKU ŽIČKE KARTUZIJE. NA TEM POSVEČENEM MESTU SO KARTUZIJSKI MODRECI ŽE OD LETA 1165 RAZVIJALI ZAVEST IN ZDRAVILSTVO, KI ŠE DANES NAVDIHUJE LJUDI OD BLIZU IN DALEČ. TUDI MAJDO TEMNIK IZ BLIŽNJIH ŽIČ, KJER S HČERKO KATJO VODITA EKOLOŠKI, BIODINAMIČNI VRT IN KMETIJO MAJNIKA. PRED TREMI LETI SE JIMA JE PONUDILA PRILOŽNOST, DA PREVZAMETA SKRBNİŠTVO NAD KARTUZIJSKIM ZELIŠČNIM VRTOM. OŽIVLJATI STA GA ZAČELI NA PODLAGI KONSERVATORSKIH IZHODIŠČ OZIROMA VRTNE ARHEOLOGIJE, KI JO JE PRIPRAVIL ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE, IN SICER TAKO, KOT SO GA UREJALI KARTUZIJSKI. MAJDINA ZAMISEL, DA BI RAZVILI BUTIČNO LINIJO PRIPRAVKOV IZKLJUČNO IZ ZELIŠČ, KI ZRASTEJO NA ZELIŠČNEM VRTU V ŽIČKI KARTUZIJI, JE APRILA LETOS OBRODILA ŽE PRVE SADOVE – ŠENTJANŽEVO OLJE, KAPLJICE ZLATE ROZGE IN ŽAJBLJEV HIDROLAT. A BLAGODEJNA, ZDRAVILNA MOČ PREK 20 KARTUZIJSKIH ZELIŠČ PONUJA ŠE VELIKO VEČ ...

Majda in Katja Temnik,
Zeliščni vrt in kmetija Majnika

“**K**er gre za butične izdelke v pravem pomenu besede,” pojasnjuje Katja Temnik. “Rastline so zrastle na zelo omejenem geografskem področju, količine so prav tako zelo omejene, vsak tulec, v katerega so spravljene pripravki, je tudi ročno označen s signaturo. Tako kupec ve, koliko tovrstnih izdelkov je bilo tisto leto ustvarjenih. Denimo šentjanževega olja je bilo v prvi sezoni zgolj 15 stekleničk.”

Kaj pomeni “Svetloba modrosti” vaše nove butične linije s kartuzijanskega zeliščnega vrta?

O življenju kartuzijanov so pisali številni avtorji, ki so se ukvarjali s preučevanjem zgodovine meniških redov pri nas in na tujem. Pri kartuzijanih najbolj izstopa način njihovega življenja in dela. Dvanajst menihov in prior, ki so bivali v Žički kartuziji, je živelo v popolni tišini; v samoti svojih celic so se posvečali globokemu premišljevanju, molitvi in prepisovanju knjig. Lahko rečemo, da so se kartuzijani posvečali razvoju našega “notranjega” sveta, globinam človeške duše, v katerih se rojeva duh – jaz človeka. V srednjem veku je bilo ukvarjanje z notranjim življenjem in razvijanje zunanjega sveta zelo ločeno. Menihi, ki so praviloma živeli v samostanih v skritih, neopaznih dolinah, so se ukvarjali z dušo in duhom, plemiške družine pa z osvajanjem ozemelj in gospodarjenjem. Svoje imetje so tudi razkazovali na zunaj, z gradovi na vrhovih hribov, vsem na očeh. Svetloba sama je “nevidna”, osvetljuje vse

drugo, dela svet viden, tako kot zavest. Tudi modrost nekoga ali nečesa mora biti najprej odkrita, prepoznana, spoznana – in oboje se lahko zgodi zgolj v posameznikovi notranjosti. Luč v vsakem od nas prepozna luč v drugem in v svetu. S “Svetlobo modrosti” smo želeli izraziti in spodbuditi notranje delo tako nas, ki te izdelke ustvarjamo, kot tistih, ki po njih posegajo.

Kaj nam kartuzijani sporočajo danes?

Lahko bi rekli, da so bili kartuzijani glasniki današnjega človeka – človeka, ki se ukvarja tako z zunanjimi stvarmi kot tudi s skrivnostmi svoje duše in zavesti. V spodnjem domu samostana v Špitaliču so namreč bivali bratje konverzi, ki so skrbeli za posestvo in opravljali ročna dela, potrebna za delovanje samostana. Poskrbeli so tudi za popotnike in goste, ki so jih sprejemali v “hospital” (od tod ime kraja Špitalič), kjer so jih oskrbeli in tudi negovali. Skratka, to, kar je bilo v srednjem veku ločeno – določeni ljudje so se ukvarjali izključno z dušo in duhom, spet drugi pa z zunanjim gospodarstvom –, je danes združeno v vsakem izmed nas. V današnjem času je vsak izmed nas poklican, da se ukvarja tako z globinami svoje notranjosti kot z gospodarnim ravnanjem sveta, v katerem živimo. Gre za to, da mora danes človek iz spoznanj svojega duha in z občutenjem svoje duše iti s svojo voljo v delovanje in oblikovanje sveta, v katerem živimo.

OD KOD IME ZAJCKLOŠTER

Ko se je štajerski mejni grof Otokar III. Traungavec vrnil iz druge križarske vojne, se je odpravil k Leopoldu Konjiškemu na lov na Konjiško goro. Naključje je hotelo, da je prišel v senčnate globeli na južni strani gore, ko se je pred njegovimi očmi nenadoma pojavila košuta izredne beline. Kot začaran ji je sledil na konju, in ker je nikakor ni mogel ujeti, je v poletni vročini (bilo je na dan svetega Janeza Krstnika) v senci zadremal. V snu se mu je prikazal mož, odet v bel kožuh in svetel kot samo sonce. Razodel se mu je kot sveti Janez Krstnik. Naročil mu je, naj na tem kraju zgradi samostan. V tistem trenutku je Otokarju skočil v naročje zajec, ki ga je splašilo vpitje lovcev. Podoba svetnika je izginila, Otokar pa je po slovensko vzkljknil: “Zajec, glej no, zajec!” Zaradi tega zajca so samostan še dolgo imenovali “Zajčji klošter”.

Kaj je ta “skozi stoletja enaka skrivnostna povezava med rastlinami in človekom”? Kako se Svetloba modrosti kartuzijanov in antropozofija dr. Rudolfa Steinera oziroma biodinamika, ki zaznamuje vaš odnos do sočloveka in narave, dopolnjujeta?

S to “enostjo” duše, telesa in duha današnjega človeka je povezano tudi odkrivanje skrivnostne povezave med rastlinami in človekom – s poglobljenim razmišljanjem o rastlinah ugotovimo, da vsaka rastlina izraža določen vidik principa življenjske sile v nas. Dr. Rudolf Steiner nam je z antropozofijo ter biodinamiko, ki iz nje izhaja, pokazal spoznavno pot, na kateri lahko odkrivamo zakonitosti in modrosti delovanja kozmosa in nas samih. Rastlina je zgolj zunanji izraz notranjega delovanja določenega vidika življenja. In ko je v nas sila življenja poškodovana, bolna, jo lahko okrepimo s silami rastline, ki jo zauzijemo v obliki skrbno pripravljenih rastlinskih pripravkov. Toda za to, da sploh odkrijemo, “diagnosticiramo”, kateri del

našega življenjskega telesa je šibek, potrebujemo ogromno "študija" samega sebe; odkriti moramo, v kakšnih medsebojnih povezavah sploh delujejo naša duša, duh in telo. Seveda moramo zelo dobro poznati tudi delovanje rastlin ... Človek z današnjo zavestjo tega še ni sposoben. Nadvse zanimivo in ponovno dokaz več, kako modro deluje narava, kozmos, pa je to, da če se človek zgolj odpravi na pot odkrivanja globokih povezav notranjega sveta, rastline že delujejo. Neverjetno. Ampak je res. Kdor pozorno opazuje svet, lahko vidi, da zdravila brez zdravnikovega in pacientovega interesa po odkrivanju vzrokov za bolezní nimajo takega učinka kot tam, kjer je ta interes v ospredju. In podobno bodo tudi rastlinski pripravki, narejeni industrijsko, brez odnosa do rastline in do človeka, kateremu je namenjena, vedno manj učinkoviti. Seveda govorimo za ljudi, ki v temelj svojega obstoja na Zemlji postavljajo svojo dušo in ne mrtvo hladne telesne pravilnosti. Za slednje, ki so se odločili za pot v "človek stroj", bodo kemična zdravila na telesni ravni verjetno še delovala.

Kaj še načrtujete na kartuzijanskem zeliščnem vrtu?

Ob poletnih nedeljskih jutrih izvajamo posebno meditacijo pozornosti Svetloba tišine, s katero se želimo za hip povezati z načinom življenja kartuzijanov. Eno uro v tišini opazujemo in poslušamo zvoke in barve narave okoli nas, pozornost je usmerjena na malo drugačno notranje delo. Udeleženci nato dobijo jabolčni zavitek v bližnjem Gastužu, najstarejši gostilni na Slovenskem, in si ogledajo Žičko kartuzijo.

Na naši kmetiji Majnika vseskozi poudarjamo, da je pridelava stvar kulture, in ne industrije. Sodelovanje z Žičko kartuzijo je za nas priložnost, da to na neki način izrazimo tudi z manjšimi kulturnimi dogodki. Predstavitelj blagovne znamke Zajcklošter s koncertom izvrstne skupine ArtVoicess je bil poskus v tej smeri. Kolikor nam bo delo dopuščalo, bomo ta koncept v Žički kartuziji razvijali še naprej. **S**

**KARTUZIJANSKIM
ZELIŠČEM
ZAJCKLOŠTER
NA POT**

Človek je najboljšo zdravilo za človeka.

– *Star kitajski pregovor*

Najvažnejša v zdravilstvu je ljubezen zdravnika do bolnika.

– *Paracelsus (1493–1541)*

Dober zdravnik mora biti najprej dober človek.

– *Dr. Janez Milčinski (1913–1993)*

Globoka skrivnost leži v tem, kaj pravzaprav zdravi in ozdravi človeka. V srednjem veku je bila ena izmed najbolj prepoznavnih dejavnosti kartuzijanov kontemplativno ukvarjanje s pridelavo zdravilnih zelišč ter posledično njihova priprava v terapevtske namene. Izbor rastišča, energijski potencial zemlje, kjer so jih sadili, roke, ki so jih negovale, misli, ki so jih gojili – vse to in še več je pomembno vplivalo na to, da so bili kartuzijani eni najpomembnejših zdravilcev svojega časa. Kako pa je danes? V stoletjih do danes se je spremenila narava, spremenil se je človek. Predvsem pa se je spremenil človekov odnos do vseh treh kraljestev, ki zdravijo človeka: mineralnega, rastlinskega in živalskega. Spremenil se je kmet, ki prideluje rastline, spremenili so se farmacevti in zdravniki ter njihov način zdravljenja. Ali je današnji način bolj uspešen od tistega, ki so ga uporabljali kartuzijani? Kdo ve ... Marsikaj se je spremenilo. To, kar ostaja, pa je skozi stoletja enaka skrivnostna povezava med rastlinami in človekom. Rastline kot predstavniki živega, Življenjskega, vedno celijo – uravnavajo to, kar sta duša in duh v našem telesu spravila iz ravnovesja. Utemeljitelj biodinamičnega kmetijstva in antropozofske medicine dr. Rudolf Steiner je na začetku 20. stoletja na vprašanje zdravnikov, kaj dela neko substanco zdravilno, odgovoril: "Človekov odnos." **Človekov odnos do zdravilne rastline, do zemlje, v kateri raste, in do človeka, kateremu je namenjena, je ključen za to, ali bo neka zdravilna učinkovina delovala blagodejno ali ne.** In v prihodnosti, ki bo še bolj zaznamovana s tehnično, mrtvo hladno strojno odtujenostjo med živimi bitji, bo ta odnos človeške duše do druge duše prihajal še veliko bolj do izraza.

Kako razvijati odnos, ki bo izkazoval pravo mero svobode, spoštovanja in poglobljenega znanja, ne da bi zapadli v pasti površinski in novodobne duhovne banalnosti, je velika naloga za sodobne "kartuzijanske" zeliščarje. **Spoznanje, da je vsaka zdravilna rastlina izraz določenega področja človekovega življenjskega, s fizičnimi čutili nezaznavnega telesa in da se z njeno uporabo spodbudi celjenje na tem področju, je izhodiščna točka.** Izhodiščna točka, s katere človek z zanimanjem po novih spoznanjih sveta vstopa vse globlje v skrivnostne povezave rastlinskega in človeškega organizma. Velika naloga današnjega človeka! Majda Temnik je skupaj s hčerko Katjo in ljudmi, ki soustvarjajo biodinamično kmetijo Majnika, to nalogo prepoznala in se pogumno lotila iskanja teh skrivnostnih povezav. **Butični zeliščni pripravki iz zdravilnih rastlin, ki so pridelane zgolj na kartuzijanskem zeliščnem vrtu Zajcklošter, so poskus razvijanja potencialov zdravilnosti za prihodnost Človeka in sveta.**

Naj ti izdelki služijo v dobro vsakemu, ki jih užije.